

İsparta İlinde Bir Üniversite Hastanesinde Değerlendirilen Cinsel İstismar Mağdurlarının Sosyodemografik, Klinik ve Ailevi Özellikleri: 2014–2018 Verileri

Sociodemographic, Clinical and Family Characteristics of Victims of Sexual Abuse in a University Hospital in Isparta Province: 2014–2018 Data

Ümit Işık¹, Evrim Aktepe¹, Fulya Şimşek¹, Abdulkaki Akyıldız², Abdulkadir Yıldız³

¹Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye.

²Hakkari Devlet Hastanesi Çocuk ve Ergen Psikiyatri, Hakkari, Türkiye.

³Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye.

Özet

Amaç: Bu çalışmada cinsel istismar mağduru olguların sosyodemografik, klinik ve ailevi özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Materyal-Metot: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalına Ocak 2014–Aralık 2018 tarihleri adli rapor düzenlenmesi veya konsültasyon amacıyla yönlendirilen cinsel istismar mağduru çocuk ve ergen olguların poliklinik dosyaları geriye dönük olarak incelendi.

Bulgular: Isparta ilinde Ocak 2014–Aralık 2018 tarihleri arasında toplam 183 çocuk ve ergen, cinsel istismar mağduru kapsamında adli olgu olarak değerlendirilmiştir. Olguların yaş aralığı 3–17 yaş olup, yaş ortalaması 13,2±3,6'dır. Olguların 147'si (%80,3) kız, 36'sı (%19,7) erkektir. Mağdurlar tarafından bildirilen en sık cinsel istismar tipinin seksüel penetrasyon olduğu (%41,5), olguların %57,9'unun bir kez istismara uğradığı, olguların %79,2'sinde istismarcının tanıdık olduğu tespit edilmiştir. Olguların %59'unda (n=108) istismar sonrası psikiyatrik bozukluk saptanmıştır.

Sonuç: Bu çalışmadan elde edilen verilerle risk altındaki çocukların erken tespitinin sağlanması sağlanabilir.

Anahtar kelimeler: Adli Olgular, Cinsel İstismar, Psikiyatri.

Abstract

Objective: The aim of this study was to investigate sociodemographic, clinical and familial characteristics of children who were victims of sexual abuse.

Material-Method: The outpatient clinic files of children and adolescents who were the victims of sexual abuse who were referred to the Department of Child and Adolescent Psychiatry in Süleyman Demirel University, in January 2014–December 2018 for the purpose of organizing forensic reports or consultations were reviewed retrospectively.

Results: A total of 183 children and adolescents in Isparta province between January 2014 and December 2018 were evaluated as forensic cases within the scope of victims of sexual abuse. The age range of the patients was 3–17 years and the mean age was 13.2±3.6 years. 147 (80.3%) of the cases were female and 36 (19.7%) were male. The most common type of sexual abuse reported by the victims was sexual penetration (41.5%). It was found that 57.9% of the cases were abused once. 79.2% of the cases were found to be familiar to the abuser. 59% (n=108) of the patients had psychiatric disorder after abuse.

Conclusions: With the data obtained from this study, early detection of children at risk can be ensured.

Keywords: Forensic Cases, Sexual Abuse, Psychiatry.

Giriş

Türk Ceza Kanununda (TCK) çocuğun cinsel istismarı kavramı; 'On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar' olarak belirtilmektedir. Çocuğun cinsel istismarı sadece hukuki bir kavram olmayıp, fiziksel, duygusal, sosyal, ahlaki ve kültürel boyutları olan geniş kapsamlı ve karmaşık bir sorundur (1). Geniş kapsamlı bir sorun olan cinsel istismarın, mağdurların hayatlarında kısa ve uzun vadede oluşan sonuçları göz önüne alındığında bu alan ile ilgili çalışmalar giderek artmaktadır.

Cinsel istismar kapsamında yer alan cinsel eylemler çok çeşitli olup, genellikle temas içermeyen cinsel eylemler, cinsel dokunma, interfemoral ilişki, cinsel penetrasyon ve cinsel sömürü başlıkları altında sınıflandırılmaktadır (1). Cinsel istismarın toplumdaki sıklığı incelendiğinde metodolojik farklılıklardan dolayı çalışmalarda bildirilen cinsel istismar yaygınlık oranları açısından büyük farklılıklar mevcuttur. Kuzey ülkelerinde (Danimarka, Finlandiya, İzlanda, Norveç ve İsveç) çocuğun cinsel istismar yaygınlığını inceleyen bir literatür derlemesinde Ocak 1990-Mart 2014 arasında yayınlanan çalışmalar incelenmiş ve çocuğun cinsel istismarı yaygınlığının kızlarda %11-36, erkeklerde ise %3-23 arasında olduğu saptanmıştır (2). Ülkemizde lise öğrencilerinde istismar ve ihmalin araştırıldığı bir çalışmada ise cinsel

istismar sıklığının %10,7 olduğu saptanmıştır (3). Her ne kadar rakamlar yüksek gibi görünse de, istismarın neden olduğu utanç, suçluluk gibi tepkilerden dolayı, aslında cinsel istismar çoğu kez gizli kalmakta, cinsel istismara uğrayanların sadece %15'i bildirimde bulunmakta, çoğu olgu bildirimde bulunmadığı için uğramış olduğu cinsel istismar sır olarak kalmakta ve tarafımıza ulaşan olgular sadece buz dağının görünen kısmı ile sınırlı kalmaktadır (1).

Cinsel istismarda risk etmeni olarak yer alan birçok sosyodemografik, klinik ve ailesel etmenler yer almaktadır. Risk etmenlerinin doğru tanımlanıp, erken dönemde bu etmenlere yönelik düzeltici müdahalelerin uygulanması cinsel istismarın engellenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle bu çalışmada son 5 yıl içerisinde cinsel istismar nedeniyle bir üniversite Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları (ÇERSAH) adli polikliniğine adli rapor veya konsültasyon istemiyle başvuran çocuk ve ergenlerin sosyodemografik ve klinik özellikleri ile ailesel değişkenlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Materyal-Metot

Tıp Fakültesi ÇERSAH adli polikliniğine Ocak 2014 ile Aralık 2018 tarihleri arasında adli rapor düzenlenmesi veya konsültasyon amacıyla yönlendirilen cinsel istismar mağduru çocuk ve ergen olguların poliklinik dosyaları geriye dönük olarak incelendi. Veriler muayene sırasında alınan ve arşivde yer alan dosyalardan elde edildi.

Çalışma için Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı'ndan onay alınmıştır.

İstatistiksel Analiz

Çalışmadan elde edilen veriler IBM SPSS 22.0 programı ile değerlendirilmiştir. Ölçümle elde edilen değişkenler ortalama±standart sapma ile kategorik değişkenler ise sayı ve yüzde olarak gösterilmiştir. Cinsiyet karşılaştırmalarında bağımsız t-test ve ki-kare testleri kullanılmıştır.

Bulgular

Tıp Fakültesi ÇERSAH anabilim dalında Ocak 2014–Aralık 2018 tarihleri arasında toplam 183 çocuk ve ergen, cinsel istismar mağduru kapsamında adli olgu olarak değerlendirilmiştir. Olguların yaş aralığı 3–17 yaş olup, yaş ortalaması 13,2±3,6'dır. Olguların 147'si (%80,3) kız, 36'sı (%19,7) erkektir. Kızların yaş ortalaması (13,7±3,4) erkeklerin yaş ortalamasından (10,9±3,4) anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur (p<0,001). Sıfır–5 yaş aralığında 9 çocuk (%4,9) bulunmakta olup, 2'si erkek, 7'si kızdır. Altı–11 yaş aralığında 43 çocuk (%23,5) bulunmakta olup, 19'u erkek, 24'ü kızdır. On iki–14 yaş aralığında 43 çocuk (%23,5) bulunmakta olup, 8'u erkek, 35'i kızdır. On beş–17 yaş aralığında ise 88 ergen (%48,1) bulunmakta olup, bunların da 7'i erkek, 81'i kızdır. Yaş dağılımı açısından olgular değerlendirildiğinde; olguların %20,8 (n=38) ile en sık 15 yaş grubunda, sonra sırasıyla %17,5'inin (n=32) 16 yaş, %10,9'unun (n=20) 14 yaş, %9,8'inin (n=18) 17 yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir. Olguların eğitim durumları incelendiğinde; 150 (%82) çocuğun örgün eğitime devam ettiği, 3 (%1,6) çocuğun ilkokul mezunu,

6 (%3,2) çocuğun ortaokul mezunu olduğu, 3 (%1,6) çocuğun ilkokulu bitirmeden, 6 (%3,2) çocuğun ortaokulu bitirmeden, 9 (%5) çocuğun da liseyi bitirmeden okulu terk ettiği belirlenmiştir. Olguların zeka kapasiteleri değerlendirildiğinde 166 (%90,7) çocuğun normal zihinsel kapasiteye, 8 (%4,4) çocuğun sınır mental kapasiteye, 9 (%4,9) çocuğun da hafif zihinsel yetersizliğe sahip olduğu tespit edilmiştir. Olguların ortalama yaş, cinsiyet, eğitim durumu, kardeş sayısı, yaşadığı yer, kronik fiziksel hastalığının bulunma durumu, sigara/alkol kullanımı ve zeka düzeyi gibi sosyodemografik ve klinik özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Cinsel istismar mağdurlarının sosyodemografik ve klinik özellikleri

		n=183
Yaş (Ort±SS)		13,2±3,6
		Sayı ve Oranlar (%)
Cinsiyet	Kız	147 (%80,3)
	Erkek	36 (%19,7)
Eğitim durumu	Örgün eğitime devam	150 (%82)
	İlkokul mezunu	3 (%1,6)
	Ortaokul mezunu	6 (%3,2)
	İlkokul terk	3 (%1,6)
	Ortaokul terk	6 (%3,2)
	Lise terk	9 (%5)
	Okul öncesi dönemde / okula gitmeyen	6 (%3,2)
Kardeş sayısı	1	20 (%10,9)
	2	67 (%36,6)
	3	54 (%29,5)
	4	26 (%14,2)
	5 ve üzeri	16 (%8,7)
Yaşanılan yer	İl merkezi	79 (%43,2)
	İlçe merkezi	62 (%33,9)
	Köy / Kasaba	42 (%23)
Kronik fiziksel hastalığı olan		7 (%3,8)
Sigara / alkol kullanımı olan		23 (%12,6)
Zeka düzeyi	Normal zeka	166 (%90,7)
	Sınır mental kapasite	8 (%4,4)
	Hafif zihinsel engellilik	9 (%4,9)

Cinsel istismar tipleri incelendiğinde; cinsel penetrasyon %41,5 ile mağdurlar tarafından en sık bildirilen istismar tipi iken, bunu sırasıyla dokunma, okşama, öpme (%35,5), cinsel organa sürtünme (%11,5) ve diğerleri izlemektedir. Olguların %51,9'unun zorla istismara uğradığı, %23,5'inin kendi isteğiyle, %10,4'ünün kandırma ile %14,2'sinin de zorla ve kandırma ile istismara uğradığı bildirilmiştir. Olguların çoğu (%57,9 n=106) bir kez cinsel istismara uğramış olup, tekrarlayıcı istismar olguların %42,1'inde (n=77) saptanmıştır. Olguların %79,2'sinde (n=145) istismarcının tanıdık, %18'inde de

(n=33) aile içinden birisi olduğu tespit edilmiştir. İstismar olguların %77,6'sında (n=142) mağdur ifadesi ile, %5,5'inde de (n=10) gebelik nedeniyle ortaya çıkmıştır. Mağdurun istismarı söylediği ilk kişi genellikle annesi ve arkadaşları olmuştur. Olguların %10,9'unun (n=20) istismar sırasında fiziksel şiddete maruz kaldığı öğrenilmiştir. Olguların %59'unda (n=108) istismar sonrası psikiyatrik bozukluk saptanmıştır. Cinsel istismar mağdurunun uğradığı istismar ile ilgili veriler Tablo 2'de sunulmuştur.

Cinsel istismar mağdurlarının ailelerine ilişkin veriler incelendiğinde; olguların %78,7'sinde (n= 144) anne babanın birlikte yaşadığı, olguların annelerinin %68,5'inin ilkökul mezunu ve çoğunlukla (%80,8) ev hanımı olduğu tespit edilmiştir. Olguların babalarının %62,9'unun (n=112) ilkökul mezunu olduğu ve çoğunlukla işçi (%37,1) ve serbest meslek (%33,7) sahibi olduğu belirlenmiştir. Olguların ailelerine ilişkin sosyodemografik veriler Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3. Cinsel istismar mağdurlarının ailelerine ilişkin sosyodemografik veriler

		Ort±SS
Anne yaşı	n=177	38,5±6,4
Baba yaşı	n=178	42,4±7,1
		n (yüzde)
Aile yapısı	Anne baba ile birlikte yaşıyor	144(%78,7)
	Anne baba boşanmış	20 (%10,9)
	Anne baba ayrı yaşıyor	10 (%5,5)
	Anne vefat etmiş	5 (%2,7)
	Baba vefat etmiş	4 (%2,2)
Anne eğitimi	Okuryazar değil	18 (%10,1)
	İlkökul mezunu	122 (%68,5)
	Ortaokul mezunu	17 (%9,6)
	Lise mezunu	14 (%7,9)
	Üniversite mezunu	7 (%3,9)
Anne mesleği	Ev hanımı	143 (%80,8)
	İşçi	26 (%14,7)
	Memur	5 (%2,8)
	Esnaf	3 (%1,7)
Baba eğitimi	Okuryazar değil	8 (%4,5)
	İlkökul mezunu	112 (%62,9)
	Ortaokul mezunu	26 (%14,6)
	Lise mezunu	24 (%13,5)
	Üniversite mezunu	8 (%4,5)
Baba mesleği	Serbest meslek	60 (%33,7)
	İşçi	66 (%37,1)
	Esnaf	24 (%13,5)
	Memur	10 (%5,6)
	Emekli	13 (%7,3)
	Çalışmıyor	5 (%2,8)
Ailede fiziksel / psikiyatrik hastalık öyküsü olan		31 (%17)

Tablo 2. Cinsel istismar mağdurunun uğradığı istismar ile ilgili veriler

	n=183	Sayı ve Oranlar (%)
Cinsel istismar tipi	Cinsel penetrasyon	76 (%41,5)
	Dokunma, okşama, öpme	65 (%35,5)
	Cinsel organa sürtünme	21 (%11,5)
	Oral penetrasyon	4 (%2,2)
	Cinsel organ gösterme	4 (%2,2)
	Porno film izlettirme	3 (%1,6)
	Diğer	10 (%5,5)
İstismara uğrama yöntemi	Zorla	95 (%51,9)
	Kandırma	19 (%10,4)
	Kendi isteği ile	43 (%23,5)
	Zorla ve kandırma	26 (%14,2)
Uğradığı istismar sayısı	1	106 (%57,9)
	2	22 (%12)
	3	13 (%7,1)
	4	5 (%2,7)
	5 ve üzeri	37 (%20,2)
İstismarcı	Tanıdık	145 (%79,2)
	Yabancı	38 (%20,8)
İstismarcı	Aile içi	33 (%18)
	Aile dışı	150 (%82)
İstismarcı sayısı	1	164 (%89,6)
	Birden fazla	19 (%10,4)
İstismar sonrası psikiyatrik tanı	Var	108 (%59)
	Yok	75 (%41)
İstismarın ortaya çıkışı	Mağdur ifadesi	142 (%77,6)
	Başkasının ifadesi	31 (%16,9)
	Gebelik	10 (%5,5)
Mağdurun uğradığı istismarı söylediği ilk kişi	Annesi	52 (%36,9)
	Arkadaşı	50 (%35,5)
	Öğretmeni	17 (%12,1)
	Kuzeni	2 (%1,1)
	Kardeşi	1 (%0,5)
	Diğer	19 (%10,4)
İstismar sırasında fiziksel şiddete maruz kalması olan		20 (%10,9)

Tartışma

Erişkinlerin veya yaşça büyük bir başka kişinin kendi cinsel doyumunu sağlamak amacıyla, karşı tarafın rızası olmadan veya kandırarak çocuğa yaptıkları tüm davranışlar cinsel istismar olarak tanımlanır (1). Çalışmamızda Isparta ilinde cinsel istismara maruz kalmış çocuk ve ergenlerin sosyodemografik özellikleri, cinsel istismarın ve istismarcının özellikleri ve istismar mağduru bireyin ailesine ilişkin özellikler araştırılmıştır. Bildiğimiz kadarıyla Isparta ilinde cinsel istismara uğramış çocukların sosyodemografik ve klinik özelliklerini araştıran yalnızca iki çalışma bulunmaktadır (4, 5).

Çalışmamızda 2014–2018 yılları arasındaki cinsel istismar mağduru 183 çocuk ve ergenin verileri değerlendirilmiştir. Aynı hastanede Aktepe ve ark. tarafından 2007–2012 tarihleri arasındaki 5 yıllık sürede değerlendirilen cinsel istismar mağduru çocuk ve ergen olgu sayısı ise 80'dir (4). Olgu sayıları karşılaştırıldığında 2 kattan fazla bir artış olduğu görülmektedir. Ancak bu artışın cinsel istismar mağduru kişi sayısındaki artıştan mı kaynaklandığı yoksa farkındalık artışı ile birlikte adli birimlere olan bildirimlerdeki artıştan mı kaynaklandığı tam olarak bilinmemektedir.

Ülkemizde yapılan çalışmalar incelendiğinde çocuk psikiyatrisine başvuran istismar olgularında ortalama yaşın 11 ile 14 yaş arasında değiştiği saptanmıştır (4, 6–13). Örneğin Uludağ üniversitesinde yapılan çalışmada istismar olgularının ortalama yaşının 13,7 olduğu bildirilmiştir (13). Bizim çalışmamızda da benzer şekilde cinsel istismara uğrayanların ortalama yaşı 13,2 olarak belirlenmiştir. Ergenlerin cinsel istismar konusunda algılarının ve farkındalıklarının, istismar eyleminin ahlaki kötülüğünü idrak yeteneklerinin çocuğa göre daha yüksek olması bildirimde bulunma oranlarının da yükselmesine neden olmuş olabilir (14).

Literatürde kızların erkeklerden 2-5 kat daha fazla cinsel istismara maruz kaldığı bildirilmektedir (1, 2, 4, 6–11, 13, 14, 16). Çalışmamızda olguların %80,3'ünü kızlar, %19,7'sini erkekler oluşturmaktadır. Çalışmamızda kız çocuklarının cinsel istismara uğrama sıklığının erkek çocuklara göre dört kat daha sık olduğu gözlenmekte olup, bulgumuz literatür ile uyumludur.

Literatürde cinsel istismara uğrayan olgularda okula gitmeme ve yaşına uygun eğitim almama oranlarının yüksek olduğu bildirilmektedir (7). Çalışmamızda da istismara uğrayan çocuk ve ergenlerin %24,8'inin okula devam etmediği ya da yaşına uygun bir eğitim almadığı belirlenmiştir. Bu veri çeşitli nedenlerle okula gitmeyen veya okulu bırakan çocuklar için koruyucu önlemlerin alınmasının ve uygun bir eğitim planının oluşturulmasının istismarı önlemede önemli katkılar sağlayabileceği düşüncesini desteklemektedir (17).

Olguların %21,3'ünde anne babanın ayrı yaşaması, boşanması, vefatı gibi çeşitli nedenlerle aile birliğinin olmadığı görülmektedir. Ayrıca olguların çoğunda anne/baba eğitim düzeyinin düşük olduğu, annelerinin çoğunluğunun ev hanımı, babaların çoğunluğunun da işçi olduğu tespit edilmiştir. Literatürde de düşük sosyokültürel ve düşük ebeveyn eğitim düzeyinin istismar açısından risk faktörü

olduğu bildirilmekte olup (7, 10), bulgularımız literatür ile uyumludur.

Çalışmamızda olguların en sık cinsel penetrasyon (%41,5) ve dokunma, okşama, öpme (%35,5) yoluyla cinsel istismara uğradığı tespit edilmiştir. Olguların daha çok zorla istismara uğradığı (%51,9), %42,1'inin birden fazla istismara uğradığı, istismarın daha çok mağdurun ifadesiyle ortaya çıktığı (%77,6), ancak %5,5'inde gebelik sonrasında istismarın ortaya çıktığı belirlenmiştir. Literatürde de sonuçlarımıza benzer şekilde seksüel penetrasyonun en sık istismar tipi olduğu, tekrarlayıcı nitelikteki cinsel istismarın sık olduğu görülmüştür (4, 11, 14).

Cinsel istismar faillerinin çoğunun tanıdık biri olduğu bilinmektedir. Literatürde, çocukların cinsel istismarında istismarda bulunanların %60-85'inin akrabalar, öğretmenler, komşular, otorite figürleri gibi çocuğun bildiği ve güvendiği kişiler olduğu saptanmıştır (15, 18). Türkiye'de yapılan çok merkezli bir çalışmada istismarcıların %78'inin tanıdık birisinin olduğu ve %13,2'sinin de aile üyelerinden birisi olduğu tespit edilmiştir (19). Literatürle benzer oranda çalışmamızda da, cinsel istismarın %79,2'sinin tanıdık kişiler, %18'inde de istismarcının aile içinden bir birey tarafından gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Cinsel istismarın olumsuz etkilerini kısa ve uzun dönem olarak sınıflamak mümkündür. Kısa ve uzun dönemde gözlenen olumsuz sonuçlar için tek bir sendrom yoktur. Çalışmamızda cinsel istismara maruz kalmış olguların %59'u adli değerlendirme sırasında herhangi bir ruhsal bozukluk tanısı almıştır. Ülkemizde cinsel istismar mağduru olgularda adli değerlendirmeye yönelik yapılan çeşitli çalışmalarda ise ruhsal bozukluk oranı %46-90 arasında saptanmıştır (4, 8, 10, 14, 20). Literatürde herhangi bir psikiyatrik bozukluk tanısı almayan cinsel istismar mağduru çocukların %10-20'sinin 12–18 ay içinde belirti göstermeye başlayabilecekleri belirtilmekte, bu fenomen uyku etkisi olarak tanımlanmaktadır (1, 9). Bu olguların zaman içinde yeniden değerlendirilmeleri ve klinik değişikliklerin izlenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Çalışmamızın verileri değerlendirildiğinde her yaştan çocuğun cinsel istismara uğrayabildiği, en sık ergenlik döneminde istismara uğrandığı, kız cinsiyetin erkeklere göre istismara uğrama açısından daha riskli olduğu, en sık cinsel istismar tipinin seksüel penetrasyon olduğu, daha çok zorlama yoluyla istismara uğrandığı, istismarcının sıklıkla tanıdık ve aile dışından bir birey olduğu, istismarın çoğunlukla mağdurun ifadesiyle ortaya çıktığı, mağdurun uğramış olduğu istismarı ilk söylediği kişinin çoğunlukla annesi ve arkadaşı olduğu ve istismar sonrasında olguların çoğunda psikiyatrik bozukluk geliştiği görülmektedir.

Sonuç

Sonuç olarak cinsel istismar; çocuk ve ergenin duygusal, cinsel, sosyal gelişimini bozmakta, akut ve kronik dönemde çeşitli psikopatolojilere sebep olmaktadır. Bu nedenle cinsel istismarın önlenmesi ve tanının konulmasında klinisyene yol gösterici olarak sosyodemografik ve ailesel risk faktörlerinin

bilinmesi gerekmektedir. Bu çalışma istismara uğramış çocuk ve ergenlerde risk faktörlerini, sosyodemografik özellikleri ve istismar tipi ve istismarcı özelliklerini vurgulaması açısından dikkat çekicidir. Bununla birlikte örneklem grubumuzun sadece adli makamlar tarafından veya konsültasyon aracılığıyla gönderilen olgulardan oluşması, toplumda istismara uğrayan tüm çocukları yansıtmaması, tanılarının konulmasında yapılandırılmış görüşme tekniğinden faydalanılmaması, verilerin dosya üzerinden geriye dönük olarak elde edilmesi, cinsel istismar olgularının ileriye dönük takip verilerini içermemesi çalışmamızdaki kısıtlılıklardır. Konunun güncel tutulması, çocuğun istismarının önlenmesine yönelik stratejilerinin geliştirebilmesi, istismarın ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin daha sağlıklı değerlendirilebilmesi, sosyodemografik ve ailesel risklerin daha iyi tanımlanması amacıyla yapılacak toplum temelli, geniş örneklemlili, uzunlamasına, karşılaştırmalı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Yazarlar bu makale ile ilgili olarak herhangi bir çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Çalışmanın verilerini içeren 5 yıllık süre içerisindeki o dönemde emeği geçen araştırma görevlilerine teşekkür ederiz.

Kaynaklar

1. Aktepe E. Çocukluk Çağı Cinsel İstismarı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar - Current Approaches in Psychiatry*. 2009; 1: 95–119.
2. Kloppen K, Haugland S, Svedin CG, Mæhle M, Breivik K. Prevalence of Child Sexual Abuse in the Nordic Countries : A Literature Review. *Journal of Child Sexual Abuse*. Routledge; 2016; 25(1): 37–55.
3. Zoroğlu S, Tüzün Ü, Şar V, Öztürk O, Kara ME, Alyanak B. Çocukluk döneminde ihmal ve istismarın olası sonuçlarının incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2001; 2: 69–78.
4. Aktepe E, Işık Â, Kocaman O, Eroğlu FÖ. Bir Üniversite Hastanesinde Değerlendirilen Cinsel İstismar Mağduru Çocuk ve Ergenlerin Demografik ve Klinik Özellikleri. *Yeni Symposium Journal*. 2013; 51(2): 115–20.
5. Demirer M, Küpeli A, Çaylı E, Gürpınar SS, Baydar ÇL. Cinsel Saldırı/İstismar Olgularında Birden Fazla Kez Yapılan Ruhsal Durum Muayene Bulgularının Değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri J Med Sci*. 2013; 33(6): 1448–55.
6. Göker Z, Aktepe E, Hesapçioğlu ST, Kandil S. Cinsel istismar mağduru olan çocukların başvuru şekilleri, klinik ve sosyodemografik özellikleri. *SDÜ Tıp Fak Derg*. 2010; 17(4): 15–21.
7. Yektaş Ç, Tufan AE, Büken B, ÇetİN NY, Yazıcı M. Cinsel istismar mağduru çocuk ve ergenlerde istismar ve istismarcıya ilişkin özelliklerin ve psikopatoloji ile ilişkili risk etkenlerinin değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2018; 19(5): 501–8.
8. Uytun MÇ, Öztop DB. Cinsel İstismar Mağduru Olan Çocuk ve Ergenlere Konulan Psikiyatrik Tanıların ve Uygulanan Tedavilerin Devamlılığının Değerlendirilmesi. *Yeni Symposium*. 2016; 54(3): 18–24.
9. Gökçe İmren S, Ayaz AB, Yusufoglu C, Rodopman Arman A. Cinsel istismara uğrayan çocuk ve ergenlerde klinik özellikler ve intihar girişimi ile ilişkili risk etmenleri. *Marmara Medical Journal*. 2013; 26: 11–6.
10. Ayraler Taner H, Çetin FH, Işık Y, İşeri E. Cinsel istismara uğrayan çocuk ve ergenlerde psikopatoloji ve ilişkili risk etkenleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2015; 16(4): 294–300.
11. Özdemir Demirci E, Özmen S, Öztop DB, Çıkkılı Uytun M. Çocuk ve Ergen Cinsel İstismar Olgularında İstismar ile İlişkili Sosyodemografik Özelliklerin, Ailesel Değişkenlerin ve Ruhsal Bozuklukların Değerlendirilmesi. *Adli Tıp Bülteni*. 2014; 19(3): 146–53.
12. Gençdoğan S, Hekimoğlu Y, Mutluer T, Güzel Özdemir P, Gümüş O, Durmaz O, et al. Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesinde Yaşayan Cinsel İstismar Mağdurlarının Sosyodemografik ve Klinik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Van Tıp Derg*. 2016; 23(4): 318–23.
13. Vural P, Uçar HN, Eray Ş, Çolpan M, Kocael Ö. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Psikiyatrisi Polikliniğine Yönlendirilen Adli Olguların Sosyodemografik ve Klinik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2013; 39(1): 49–53.
14. Koçak U, Alpaslan AH. Cinsel İstismara Uğrayan Çocuk ve Ergenlerin Sosyodemografik Özellikleri ve Ruhsal Değerlendirmesi. *Adli Tıp Bülteni*. 2015; 20(1): 27–33.
15. Hanson RF, Adams CS. Childhood Sexual Abuse Identification, Screening, and Treatment Recommendations in Primary Care Settings. *Primary Care Clinics in Office Practice*. Elsevier Inc; 2016; 43(2): 313–26.
16. Çıkkılı Uytun M, Yılmaz R, Öztop DB, Özdemir Ç. Cinsel İstismara Uğrayan Çocuk ve Ergenlerin Kendine Zarar Verme, İntihar Davranışı ve Psikiyatrik Bozukluklar Açısından Değerlendirilmesi. *Adli Tıp Bülteni*. 2016; 21(3): 137–43.
17. Ayaz M, Ayaz AB, Soylu N. Çocuk ve Ergen Adli Olgularda Ruhsal Değerlendirme. *Klinik Psikiyatri*. 2012; 15: 33–40.
18. Anderson J, Martin J, Mullen P, Romans S, Herbison P. Prevalence of Childhood Sexual Abuse Experiences in a Community Sample of Women. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*. 1993; 32(5): 911–9.
19. Erdoğan A, Tufan E, Karaman MG, Atabek MS, Koparan C, Özdemir E, et al. Türkiye'nin dört farklı bölgesinde çocuk ve ergenlere cinsel tacizde bulunan kişilerin karakteristik özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2011; 12: 55–61.
20. Köse S, Aslan Z, Başgül ŞŞ, Şahin S, Yılmaz Ş, Çıtak S, et al. Bir eğitim ve araştırma hastanesi çocuk psikiyatrisi polikliniğine yönlendirilen adli olgular. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2011; 12: 221–5.